

ET

EUROOPA JULGEOLEKUSTRATEEGIA

TURVALINE EUROOPA
PAREMAS MAAILMAS

EUROOPA JULGEOLEKUSTRATEEGIA TURVALINE EUROOPA PAREMAS MAAILMAS

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU

Märkus

Käesolev nõukogu peasekretariaadi koostatud väljaanne ei sea Euroopa Liidu institutsioonidele ega liikmesriikidele mingeid kohustusi.

Lisateabe saamiseks võtke palun ühendust peadirektoraadi F teabeosakonna avaliku teabe talitusega järgmisel aadressil:

Nõukogu peasekretariaat
Rue de la Loi 175
1048 Bruxelles

Faks +32 22814977
Veebileht: www.consilium.europa.eu/infopublic

Euroopa Liidu kohta on võimalik saada lisateavet internetist. Teabele pääseb ligi Euroopa serveri kaudu (<http://europa.eu>).

Katalogiseerimisandmed on käesoleva väljaande lõpus.

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2009

ISBN 978-92-824-2419-3

doi: 10.2860/13237

© Euroopa ühendused, 2009

Reprodutseerimine on lubatud tingimusel, et viidatakse algallikale.

Printed in Belgium

TRÜKITUD VALGELE KLOORIVABALE PABERILE

Eessõna

Euroopa julgeolekustrateegia võeti vastu 2003. aasta detsembris ja see on muutunud teetähiseks ELi välis- ja julgeolekupoliitika arengus.

Esmakordselt lepiti ELis kokku ühises ohtude hinnangus ja seati selged eesmärgid oma julgeolekuhuvide edendamiseks meie põhiväärtuste alusel. Miski ei kirjelda meie püüdlusi paremini kui strateegia pealkiri „Turvaline Euroopa paremas maailmas“ – meie tegevuse lõppeesmärk.

Viis aastat hiljem, 2008. aasta detsembris, esitasin ma riigi- ja valitsusjuhtide volituse alusel strateegia rakendamise aruande Euroopa Ülemkogule. Nimetatud aruandes, mille pealkiri on „Julgeoleku tagamine muutivas maailmas“ ja mis töötati välja koostöös Euroopa Komisjoniga, analüüsitakse, kuidas strateegia on tegelikkuses toiminud ja mida tuleks teha selle rakendamise parandamiseks. Riigi- ja valitsusjuhid on selle analüüsi heaks kiitnud.

Nagu näete, on lühikese ajaga palju saavutatud. Ent me ei saa endale lubada enesega rahulolu. Me seisame jätkuvalt silmitsi paljude keerukate väljakutsetega kiirelt muutivas maailmas.

Olen veendunud, et Euroopa tuleb kõnealuste väljakutsetega toime, nagu me oleme seda teinud varemgi.

Javier Solana

*ELi nõukogu peasekretär /ühise välis- ja
julgeolekupoliitika kõrge esindaja*

Fotode autoriõigused

Lk 3 Euroopa Liidu Nõukogu – © Euroopa ühendused

Lk 10 Euroopa Liidu Nõukogu – © Euroopa ühendused

Lk 15 © EÜ / ECHO / Adriaan Sullivan

Lk 17 EULEX Kosovo

Lk 25 © Euroopa ühendused

Lk 28 EUMM Georgia

Lk 38 Euroopa Liidu Nõukogu – © Euroopa ühendused

Lk 43 © Euroopa ühendused

Eessõna 3

EUROOPA JULGEOLEKUSTRATEEGIA
RAKENDAMISE ARUANNE

– Julgeoleku tagamine muutuv maailmas 7

TURVALINE EUROOPA PAREMAS MAAILMAS

– Euroopa julgeolekustrateegia 27

EUROOPA JULGEOLEKUSTRATEEGIA RAKENDAMISE ARUANNE

Julgeoleku tagamine muutavas maailmas

Kokkuvõte

Viis aastat pärast Euroopa julgeolekustrateegia vastuvõtmist on Euroopa Liidu kohustused suuremad kui kunagi varem.

EL on jätkuvalt stabiilsuse tagaja. Laienemisega on demokraatia ja jõukus levinud üle kogu meie maailmajao. Balkani riikide olukord on paranemas. Meie naabruspoliitikaga on loodud tugev lõuna- ja idapartnerlussuhete raamistik, millel on liidus nüüd uus mõõde Vahemere Liidu ja idapartnerluse jaoks. ELil on alates 2003. aastast olnud oluline ja üha suurem roll kriiside ja konfliktide käsitlemisel näiteks sellistes riikides nagu Afganistan või Gruusia.

Ometi seisab Euroopa 20 aastat pärast külma sõda silmitsi üha keerulisemate ohtude ja väljakutsetega.

Lahendamata on konfliktid Lähis-Idas ja mujal maailmas, samal ajal puhkevad muud konfliktid isegi meie naaberriikides. Riigiaparaadi nõrkus mõjutab meie julgeolekut kuritegevuse, ebaseadusliku sissetrände ja viimasel ajal piraatluse kaudu. Terrorismi ja organiseeritud kuritegevuse arenguga on kaasnenud uued ohud, ka meie ühiskonna sees. Iraani tuumaprogramm on olulisel määral edasi arenenud, ohustades piirkonna stabiilsust ja kogu tuumarelvade leviku tõkestamise süsteemi.

Üleilmastumine on toonud endaga kaasa uusi võimalusi. Suur majanduskasv arengumaades ja eelkõige Hiinas on aidanud miljonitel inimestel vaesusest vabaneda. Ent üleilmastumine on muutnud ohud keerulisemaks ja omavahel seotuks. Kõige haavatavamad on meie ühiskonna peamised sõlmed, nagu infosüsteemid ja energiavarustus. Üleilmne soojenemine ja keskkonnaseisundi halvenemine muudavad meie planeedi üldpilti. Lisaks kiirendab üleilmastumine muutusi jõudude vahekorras ja toob esile erinevused väärtushinnangutes. Hiljutine segadus finantsturgudel on raputanud nii arenenud riike kui ka arengumaid.

Euroopa on võimeline kõnealuste uute väljakutsetega toime tulema, nagu me oleme seda teinud varem.

Kasutades ainulaadset valikut erinevaid vahendeid, aitab EL juba praegu kaasa turvalisema maailma tagamisele. Oleme teinud tööd inimeste julgeoleku suurendamiseks, vähendades vaesust ja ebavõrdsust, edendades head valitsemistava ja inimõigusi, toetades arengut ning tegeledes konfliktide ja ebakindluse algpõhjusega. EL jääb abivajavate riikide suurimaks abiandjaks. Püsiva stabiilsuse tagamine eeldab pikaajaliste kohustuste võtmist.

Viimasel kümnendil on meie ühise välis- ja julgeolekupoliitika lahutamatuks osaks oleva Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika kogemused ja suutlikkus suurenenud, kriisipiirkondadesse on lähetatud üle 20 missiooni, mis hõlmavad muu hulgas tsunamijärgset rahutagamist Acehis ja pagulaste kaitsmist Tšaadis.

Nimetatud saavutused on Euroopale omase välis- ja julgeolekupoliitika suhtes võetud lähenemisviisi tulemused. Ent me ei saa endale lubada enesega rahulolu. Meie julgeoleku tagamiseks ja meie kodanike ootuste täitmiseks peame olema valmis sündmusi kujundama. See tähendab meie mõtteviisi muutmist strateegilisemaks ning meie tõhususe ja nähtavuse suurendamist kogu maailmas. Oleme kõige edukamad, kui tegutseme õigeaegselt ja ühtselt, asjakohaste võimete ja üldsuse püsival toetusel.

Kestvad lahendused konfliktidele peavad ühendama kõiki piirkondlike osalejaid, kellel on ühine huvi tagada rahu. Suveräänsed valitsused peavad vastutama oma tegevuse tagajärgede eest ning jagama vastutust seoses oma elanikkonna kaitsmisega genotsiidi, sõjakuritegude, etnilise puhastuse ja inimsusevastaste kuritegude eest.

Oluline on, et riigid järgiksid ÜRO põhikirja aluspõhimõtteid ning OSCE põhimõtteid ja kohustusi. Peame rõhutama, et riikide suveräänsuse, iseseisvuse ja territoriaalse terviklikkuse austamise ning vaidluste rahumeelse lahendamise osas me järeleandmisi ei tee. Ähvardamist või sõjalise jõu kasutamist territoriaalküsimuste lahendamiseks ei tohi lubada mitte kusagil.

Üleilmsel tasandil peab Euroopa juhtima mitmepoolsusel põhineva korra uuendamist. ÜRO on rahvusvahelise süsteemi tipus. Kõik, mis EL on teinud julgeoleku valdkonnas, on olnud seotud ÜRO eesmärkidega. Meil on ainulaadne võimalus uuendada mitmepoolsust, tehes koostööd USAga ja meie partneritega kogu maailmas. Euroopa jaoks jääb Atlandi-ülene partnerlus asendamatuks põhialuseks, mis rajaneb ühisel ajalool ja vastutusel. EL ja NATO peavad süvendama oma strateegilist partnerlust, et teha kriisiohjamisel paremat koostööd.

EL on teinud viimasel viiel aastal märkimisväärseid edusamme. Meid tunnustatakse olulise osalejana parema maailma loomisel. Ent vaatamata kõikidele saavutustele tuleb Euroopa julgeolekustrateegiaga veel tööd teha. Kogu meie potentsiaali realiseerimiseks peame olema veelgi võimekamad, ühtsemad ja aktiivsemad.

Sissejuhatus

Euroopa Ülemkogu võttis Euroopa julgeolekustrateegia vastu 2003. aasta detsembris. Esmakordselt kehtestati selles põhimõtted ja seati selged eesmärgid ELi julgeolekuhvide edendamiseks meie põhiväärtuste alusel. Strateegia lähenemisviis on laiaulatuslik ja see on jätkuvalt täielikult asjakohane.

Käesolev aruanne ei asenda Euroopa julgeolekustrateegiat, vaid tugevdab seda. Aruanne annab võimaluse uurida, kuidas oleme tegelikult toime tulnud ja mida saaks teha rakendamise parandamiseks.

*ELi kõrge esindaja
Javier Solana,
Somaalia president
Sharif Sheikh Ahmed
ja ÜRO peasekretär
Ban Ki-moon
Somaaliat käsitleval
ÜRO, Euroopa Liidu
ja Aafrika Liidu
ühiselt korraldatud
konverentsil
2009. aasta aprillis
Brüsselis.*

I. Üleilmsed väljakutsed ja peamised ohud

Euroopa julgeolekustrateegias on määratud kindlaks mitmed erinevad ohud ja väljakutsed meie julgeolekuhuvidele. Viis aastat hiljem ei ole need veel kadunud – mõned on võimendunud ja muutunud veelgi keerulisemaks.

Massihävitusrelvade levik

Euroopa julgeolekustrateegias tõdeti, et massihävitusrelvade levik nii terroristide hulgas kui ka riikides on ELi julgeolekule suurim võimalik oht. Nimetatud oht on viimasel viiel aastal suurenenud, pingestades mitmepoolset raamistikku. Liibüa on oma massihävitusrelvade programmi lõpetanud, ent Iraan ja samuti Põhja-Korea peavad rahvusvahelise üldsuse usalduse veel saavutama. Tsiviilotstarbel tuumaenergia kasutamise tõenäolise taaselavnemisega tulevastel kümnenditel kaasnevad samuti väljakutsed tuumarelva leviku tõkestamise süsteemile, kui tuumaenergia kasutamise suhtes ei kehtestata asjakohaseid kaitsemeetmeid.

EL on 2003. aastal vastu võetud massihävitusrelvade tõkestamise strateegia alusel tegutsenud väga aktiivselt rahvusvahelistel foorumitel ning olnud samuti esireas rahvusvaheliste jõupingutuste tegemisel Iraani tuumaprogrammi käsitlemiseks. Strateegias rõhutatakse ennetamist, tehes sealhulgas tööd ÜRO ja mitmepoolsete lepingute alusel, tegutsedes peamise abiandjana ning tehes koostööd kolmandate riikide ja piirkondlike organisatsioonidega, et suurendada nende võimet tõkestada massihävitusrelvade levikut.

Peaksime jätkama kõnealust lähenemisviisi poliitiliste ja finantsmeetmete abil. Tuumarelva leviku tõkestamise lepingu 2010. aasta konventsiooni õnnestumine on oluline eelkõige tuumarelva leviku tõkestamise

režiimi tugevdamise seisukohast. Püüame tagada tasakaalustatud, tõhusal ja konkreetsetel viisil, et nimetatud konverentsil uuritaks võimalusi suurendada massihävitusrelvade leviku tõkestamiseks tehtavaid jõupingutusi, edendada desarmeerimist ja tagada tuumaenergia rahuotstarbelise kasutamise vastutustundlik arendamine riikides, kes seda soovivad teha.

Samuti on vaja teha rohkem tööd konkreetsete küsimustega: ELi toetus tuumakütusetsükli suhtes võetavale mitmepoolsele lähenemisviisile; massihävitusrelvade leviku rahastamise tõkestamine; bioloogilise ohutuse ja bioloogilise turvalisuse meetmed; massihävitusrelvade kandevahendite, eelkõige ballistiliste rakettide leviku tõkestamine. Tuleks alustada läbirääkimisi mitmepoolse lepingu üle, millega keelustatakse tuumarelvade jaoks lõhustuvate materjalide tootmine.

Terrorism ja organiseeritud kuritegevus

Terrorism Euroopas ja kogu maailmas on endiselt suureks ohuks meie elule. Madridis ja Londonis on toimunud terrorirünnakud, samal ajal kui mujal on need nurjunud, ning meie maailmajaos on riikides endis tekkinud rühmitustel üha suurem roll. Organiseeritud kuritegevus ohustab jätkuvalt meie ühiskonda, sealhulgas uimasti- ja inimkaubandus, relvaäri, rahvusvahelised pettused ja rahapesu.

EL on alates 2003. aastast teinud mõlema käsitlemisel edusamme, võttes 2004. aasta Haagi programmi kohaselt liidusiseselt lisameetmeid ning töötades välja uue justiits- ja siseküsimuste välist mõõdet käsitleva strateegia, mis võeti vastu 2005. aastal. Need on hõlbustanud piiriüleste uurimistoimingute läbiviimist ja süüdistuse esitamise koordineerimist. ELi terrorismivastase võitluse strateegia, mis võeti samuti vastu 2005. aastal, põhineb inimõiguste ja rahvusvahelise õiguse austamisel. Selles on järgitud neljasambalist lähenemisviisi: radikaliseerumise ja terroristlike rühmitustesse uute liikmete värbamise vältimine ning neid põhjustavad tegurid; võimalike sihtmärkide kaitse; terroristide jälitamine; terrorirünnakute järelkajadele reageerimine. Ehkki kesksel kohal on siseriiklik tegevus, on terrorismivastase tegevuse koordinaatori nimetamine Euroopa tasandil olnud tähtis samm.

Oleme ELis teinud palju, et kaitsta oma ühiskonda terrorismi eest. Peaksime tugevdama eelkõige keemilisi, radioloogilisi, bioloogilisi ja tuumamaterjale kasutades läbiviidud ulatusliku terrorirünnaku käsitlemise koordineerimiskorda selliste kehtivate sätete alusel nagu kriiside koordineerimiskord ja kodanikukaitse mehhanism. Koos tõhusa ja laiaulatusliku ELi poliitikaga, mis käsitleb teabevahetust, võttes nõuetekohaselt arvesse isikuandmeid, tuleb jätkata tööd terrorismi rahastamise küsimusega.

Samuti tuleb teha rohkem tööd radikaliseerumise ja terroristide värbamise tõkestamiseks, tegeledes äärmuslike ideoloogiate ja diskrimineerimise vastase võitlusega. Tähtis roll on kultuuridevahelisel dialoogil sellistel foorumitel nagu Tsivilisatsioonide Liit.

Organiseeritud kuritegevuse osas tuleks tihendada olemasolevaid partnerlusi naaberriikide ja oluliste partneritega, pöörates tähelepanu inimeste liikumisele ning politsei- ja õigusalasele koostööle. Oluline on rakendada olemaosolevaid ÜRO vahendeid. Peaksime veelgi tugevdama terrorismivastast partnerlust USAga, sealhulgas andmevahetuse ja -kaitse valdkonnas. Samuti peaksime tugevdama meie Lõuna-Aasia ja Aafrika partnerite ning meie lõunapoolsete naaberriikide võimeid. EL peaks toetama mitmepoolseid jõupingutusi peamiselt ÜROs.

Peaksime parandama sisemise ja välise mõõtme ühendamise viise. Erinevates asutustes on siseriiklikul ja Euroopa tasandil vaja paremat koordineerimist, läbipaistvust ja paindlikkust. Seda mainiti juba viis aastat tagasi Euroopa julgeolekustrateegias. Edusammud on olnud aeglased ja ebatäielikud.

Küberturve

Kaasaegsed majandused tuginevad suurel määral elutähtsatele infrastruktuuridele, sealhulgas transpordile, sidele ja energiavarustusele, ent samuti internetile. 2006. aastal vastu võetud ELi strateegias turvalise infoühiskonna kohta on käsitletud internetipõhist kuritegevust. Ent rünnakud erasektori või valitsussektori IT-süsteemidele ELi liikmesriikides on andnud sellele uue mõõtme, milleks on uus võimalik majandus-, poliitiline või sõjaline relv.

Kõnealuses valdkonnas on vaja teha veel tööd, uurida ELi tervikliku lähenemisviisi kujundamist, suurendada teadlikkust ja edendada rahvusvahelist koostööd.

Energiavarustuse kindlus

Viimasel viiel aastal on suurenenud mure sõltuvuse üle energiaallikatest. Tootmise vähenemine Euroopas tähendab seda, et 2030. aastaks tuleb kuni 75% Euroopas tarbitavast naftast ja gaasist importida. Tarned tulevad piiratud arvust riikidest, kelle hulgast paljudel on probleeme stabiilsusega. Seetõttu seisame silmitsi rea julgeolekuprobleemidega, mis eeldavad kõikide liikmesriikide vastutust ja solidaarsust.

Meie vastuseks peab olema ELi energiapoliitika, milles on ühendatud väline ja sisemine mõõde. Kõrge esindaja ja komisjoni 2006. aasta juuni ühisaruandes esitatakse peamised elemendid. Euroopa-siseselt on meil vaja ühtsemat energiaturgu, mis – pöörates erilist tähelepanu kõige isoleeritumatele riikidele – on omavahel suuremal määral ühendatud, ning kriisimehhanisme energiavarustuse ajutise katkemisega toimetulemiseks.

Oluline on kütuste, tarneallikate ja transiiditeede suurem mitmekesistamine, nagu ka hea valitsemistava, õigusriigi põhimõtte austamine ja investeerimine energiaallikaid kasutavatesse riikidesse. ELi poliitika toetab selliseid eesmärke Kesk-Aasia, Kaukasuse ja Aafrikaga tehtava koostöö ning idapartnerluse ja Vahemere Liidu kaudu. Energia on oluline tegur ELi ja Venemaa vahelistes suhetes. Meie poliitika peaks käsitlema transiiditeid, kaasa arvatud transiit Türgi ja Ukraina kaudu. Peaksime koos oma partneritega, sealhulgas Hiina, India, Jaapani ja USAga edendama taastuvate energiaallikate kasutamist, vähe süsihappegaasi tekitavaid tehnoloogiaid ja energiatõhusust ning läbipaistvaid ja hästi reguleeritud üleilmseid turgusid.

Kliimamuutus

2003. aasta Euroopa julgeolekustrateegias juba mainiti kliimamuutuse mõju julgeolekule. Viis aastat hiljem on see muutnud veelgi olulisemaks. Kõrge esindaja ja komisjon esitasid 2008. aasta märtsis Euroopa

Ülemkogule aruande, milles kirjeldati kliimamuutust kui „ohu mitmekordistajat“. Loodusõnnetused, keskkonna halvenemine ja konkurents ressurside pärast teravdavad konflikte eelkõige olukorras, mida iseloomustab vaesus ja rahvastiku kasv ning millel on humanitaar-, tervise-, poliitilised ja julgeolekutagajärjed, sealhulgas rände suurenemine. Kliimamuutus võib samuti põhjustada vaidlusi kaubateede, merepiirkondade ja varem kättesaamatute ressurside üle.

Oleme suurendanud oma konfliktide vältimise ja kriisiohjamise võimet, ent meil on vaja parandada analüüsi ja varajase hoiatamise võimet. EL ei suuda seda üksinda teha. Peame tegema rohkem tööd kõige rohkem ohustatud riikidega, tugevdades nende toimetulemise võimet. Oluline on rahvusvaheline koostöö ÜRO ja piirkondlike organisatsioonidega.

ELi poolt ja ÜRO maailma toiduabi programmiga Zimbabwele antud toiduabi jaotamine.

II. Stabiilsuse suurendamine Euroopas ja väljaspool seda

Euroopas on stabiilsuse, rahu ja reformide oluliseks edasiviivaks jõuks endiselt laienemine.

Laienemisläbirääkimised Türgiga algasid 2005. aastal ja nüüdseks on avatud mitu läbirääkimispeatükki. Lääne-Balkani riikide puhul on edasimineku olnud pidev, kuigi aeglane. Ühinemisläbirääkimised Horvaatiaga on edenenud jõudsalt. Endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik on saanud kandidaatriigiks. Ülejäänud Lääne-Balkani riikidega on sõlmitud stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingud. Serbia on jõudnud Euroopa Liiduga suhete süvendamise kõigi tingimuste täitmise lähedale. Euroopa Liit etendab jätkuvalt olulist rolli Bosnias ja Hertsegoviinas, kuid edusammudele vaatamata tuleb kohalikel poliitikutel teha suuremaid jõupingutusi reformide takerdumise ületamiseks.

Kosovos oleme käivitanud Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika (EJKP) seni suurima tsiviilmissiooni EULEX ja jätkame Kosovo märkimisväärset majanduslikku toetamist. Kogu piirkonnas on asendamatud koostöö ja heanaaberlikud suhted.

Euroopa Liiduga piirnevate riikide hea valitsemine vastab meie huvidele. 2004. aastal käivitatud Euroopa naabuspoliitika toetab seda protsessi. Idas osalevad naabuspoliitikas kõik osalemiskõlblikud riigid peale Valgevene, kellega toimuvad praegu sellesuunalised kõnelused.

Ukraina puhul oleme jõudnud kaugemale ja läbirääkimised ulatusliku assotsieerimislepingu üle on jõudnud lõppjärku. Peatselt on kavas alustada läbirääkimisi samalaadse lepingu sõlmimiseks Moldova

Vabariigiga. Käivitatud on Musta mere sünergia, mis täiendab Euroopa Liidu kahepoolseid poliitikaid selles Euroopa jaoks eriti olulises piirkonnas.

Uueks mureküsimuseks on saanud meie idapoolsete naabrite nn „külmutatud konfliktid“. Gruusias on Abhaasia ja Lõuna-Osseetiaga seotud olukord halvenenud, mis viis Venemaa ja Gruusia vahelise relvakonfliktini 2008. aasta augustis. Euroopa Liit juhtis rahvusvahelist reageeringut, kasutades selleks vahendamist konflikti osaliste vahel, humanitaarabi, tsiviiljärelevalve missiooni ja märkimisväärset rahalist toetust. Meie osalemine jätkub seoses Euroopa Liidu juhtrolliga Genfi protsessis. Hoogustunud on Transnistria konflikti võimalik lahendamine Euroopa Liidu aktiivsel osavõtul 5 + 2 läbirääkimistel ja Euroopa Liidu piirihaldamise abimissiooni abil.

Euroopa Liidu jaoks äärmiselt olulist ja võimalusterohket Vahemere piirkonda iseloomustavad endiselt sellised keerukad väljakutsed nagu poliitiliste reformide mahajäämus ja ebaseaduslik ränne. Euroopa Liit ja mitmed Vahemere-äärsed partnerid, eelkõige Iisrael ja Maroko, teevad tööd kahepoolsete suhete süvendamiseks. Euroopa naabruspoliitika

ELi õigusriigimissioon Kosovos (EULEX) on kõigi aegade suurim Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika raames algatatud tsiviilmissioon.

on tugevdanud reforme, mida algselt alustati 1995. aastal Barcelona protsessi raames, kuid piirkondlikud konfliktid koos suureneva radikaalseerumisega jätkavad ebastabiilsuse süvendamist.

Euroopa Liit on etendanud keskset osa Lähis-Ida probleemi lahendamiseks tehtavates jõupingutustes oma rolli kaudu nelikus, koostöös Iisraeli ja Palestiina omavalitsuse, Araabia Liiga ja muude piirkondlike partneritega. Euroopa Liit osaleb täiel määral Annapolise protsessis, mis näeb ette kahe riigi koosseksisteerimisel põhineva lahenduse, annab Palestiina omavalitsusele pidevat rahalist ja eelarvega seotud toetust ning aitab kaasa võimete suurendamisele, sealhulgas kasutades selleks kohapeal õigusvaldkonna, politseitöö ja piirihalduse eksperte. Liibanonis moodustavad liikmesriikide esindajad UNIFILi rahuvalvemissiooni tuumiku. Iraagi puhul on Euroopa Liit toetanud seelset poliitilist protsessi, ülesehitustööd ja õigusriigi rajamist, sealhulgas EUJUST LEXi missiooni abil.

Alates 2003. aastast on Iraan põhjustanud kasvavat muret. Iraani tuumaprogrammi on käsitletud mitmes järjestikuses ÜRO Julgeolekunõukogu ja IAEA resolutsioonis. Tuumaenergia sõjalisel otstarbel kasutamise võime väljaarendamine oleks vastuvõetamatuks ohuks Euroopa Liidu julgeolekule. Koostöös USA, Hiina ja Venemaaga on Euroopa Liit juhtinud kahetasandilist lähenemisviisi, milles on ühendatud dialoog ja kasvavad surveavaldused. Kõrge esindaja on esitanud Iraanile laiaulatusliku pakkumise usalduse ja suhtlemise taastamiseks rahvusvahelise üldsusega. Kui tuumaprogrammi väljatöötamine sellegi poolest jätkub, suureneb vajadus täiendavate meetmete järele, millega toetada ÜRO samme. Samal ajal tuleb meil teha koostööd piirkonna riikidega, sealhulgas Pärsia lahe riikidega, et suurendada piirkondlikku julgeolekut.

Euroopa julgeolekustrateegias tunnistatakse, et Euroopa Liidu julgeolekuhuvid ulatuvad kaugemale tema vahetust naabrusest. Sellega seoses põhjustab erilist muret Afganistan. Euroopa Liidul on pikaajaline stabiilsuse loomise kohustus. Euroopa Liidu liikmesriigid toetavad oluliselt NATO missiooni ning Euroopa Liit osaleb valitsemise ja arengu kõigil tasanditel. Toimub Euroopa Liidu politseimissiooni laiendamine. Nimetatud jõupingutused ei too edu ilma Afganistani

igakülgse osaluseta ja toetuseta naaberriikidelt, eelkõige Pakistani, kuid samuti Indialt, Kesk-Aasia riikidelt ja Iraanilt. Strateegilise bilansi positiivseks elemendiks ongi viimastel aastatel olnud paranenud väljavaated India ja Pakistani vaheliste heade suhete tekkimiseks.

Julgeoleku ja arengu vaheline seos

Nagu tunnistatakse Euroopa julgeolekustrateegias ja arengupoliitika 2005. aasta konsensuses, ei ole jätkusuutlik areng võimalik ilma rahu ja julgeolekuta ning ilma arenguta ja vaesust kaotamata ei ole võimalik saavutada püsivat rahu. Samuti takistavad arengut rahvatervisega seotud ohud, eelkõige pandeemiad. Võrrandi oluliseks osaks on inimõigused. Paljudes konfliktipiirkondades või konfliktijärgsetes piirkondades tuleb kokku puutuda õõvastava seksuaalse vägivallaga, mida kasutatakse relvana ähvarduste ja terrori puhul. Hädavajalik on seksuaalset vägivalda relvakonfliktides käsitleva ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni nr 1820 tõhus rakendamine.

Konfliktid on sageli seotud riigiparaadi nõrkusega. Somaalia-taalised riigid on jäänud nõiaringi, mida iseloomustab riigivalitsemise nõrkus ja korduvad konfliktid. Oleme püüdnud leida väljapääsu sellest nõiaringist nii arenguabi kui ka suurema julgeoleku tagamise meetmete abil. Julgeolekusektori reformil ja desarmeerimisel, demobiliseerimisel ja taasintegreerimisel on oluline osa konfliktijärgses stabiliseerimises ja ülesehitustöös ning need on olnud kesksel kohal meie missioonidel Guinea-Bissaus ja Kongo Demokraatlikus Vabariigis. Suurimat edu on võimalik saavutada partnerluses rahvusvahelise üldsuse ja kohalike sidusrühmadega.

Konfliktide varjatud põhjuseks on sageli loodusvarade hoolimatu kasutamine. Suurenevatele pingetele vee ja tooraine pärast tuleb leida mitmepoolsed lahendused. Selle probleemi lahendamiseks pakuvad uudset mudelit Kimberley protsess ja mäetööstuse läbipaistvust käsitlev algatus.

Piraatlus

Euroopa julgeolekustrateegias rõhutatakse piraatlust kui organiseeritud kuritegevuse uut mõõdet. Ka see nähtus on riigiparaadi nõrkuse tulemus. Maailmamajandus sõltub kaubavahetuse osas 90% ulatuses mereteedest. Piraatide tegevus India ookeanil ja Adeni lahel on muutnud selle küsimuse viimastel kuudel pakilisemaks ning mõjutanud humanitaarabi tarneid Somaaliasse. Piraatide tõrjumiseks Somaalia rannikuvetest on Euroopa Liit reageerinud, sealhulgas EJKP esimese meremissiooni Atalanta abil, koos muude asjaomaste riikide ja rahvusvaheliste osalistega, sealhulgas NATOga.

Väike- ja kergrelvad, kobarlaskemoon ja maamiinid

2005. aastal võttis Euroopa Ülemkogu vastu Euroopa Liidu strateegia väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona ebaseadusliku hankimise ja salakaubaveo vastaseks võitluseks. Nimetatud strateegia rakendamisel toetab Euroopa Liit ÜRO selle valdkonna tegevuskava. Euroopa Liit jätkab meetmete väljatöötamist võitluseks ebaseaduslike väike- ja kergrelvadega seotud ohtudega.

Euroopa Liit on jõuliselt toetanud rahvusvahelise relvakaubanduslepingu ideed ning on otsustanud toetada sellise lepingu sõlmimiseni viivat protsessi. Euroopa Liit on ka miinitõrjealaste meetmete suurtoetaja. Euroopa Liit on aktiivselt toetanud ja propageerinud jalaväemii- nide ülemaailmse keelustamise Ottawa konventsiooni. Oslo konvent- sioon kobarlaskemoona kohta, mille suhtes lepiti kokku 2008. aasta mais Dublinis, on oluline samm reageerimaks seda liiki laskemoona kasutamisest tingitud humanitaarprobleemidele, mis valmistavad tõsist muret kõigile Euroopa Liidu liikmesriikidele. Järgmiseks oluliseks sammuks oleks seda liiki laskemoona käsitleva protokolliga vastuvõtmine ÜRO raamistikus, kuhu on kaasatud kõik suurriigid.

III. Euroopa muutuvast maailmas

Selleks et vastata muutuvale julgeolekukeskkonnale, tuleb meil olla tõhusam: nii liidu piires, naaberriikides kui ka terves maailmas.

A. Tõhusam ja suutlikum Euroopa

Meie võime väljakutsetele vastata on viimase viie aasta jooksul arenenud ja peab veelgi arenema. Meil tuleb tugevdada omaenda sidusust, tagades parema institutsioonilise koordineerimise ja strateegilisema otsuste tegemise. Lissaboni lepingu sätted moodustavad raamistiku selle saavutamiseks.

Uutest konfliktiallikatest tulenevate ohtude varajane ärahoidmine peab olema meie lähenemisviisi keskmeks. Selleks on väga oluline rahu taastamine ja pikaajaline vaesuse vähendamine. Iga olukord nõuab meie instrumentide (sealhulgas poliitiliste, diplomaatiliste, arengu ja humanitaarabiga seotud, kriisidele reageerimise, majandus- ja kaubanduskoostöö ning tsiviil- ja sõjaliste kriiside ohjamise instrumentide) sidusat kasutamist. Samuti tuleks meil laiendada oma võimeid dialoogide pidamise ja vahendustegevuse alal. ELi eriesindajate kaudu avaldab EL mõju paljudes konfliktipiirkondades. Kodanikuühiskonnal ja valitsusvälistel organisatsioonidel on täita tähtis roll osalejate ja partneritena. Meie valimiste vaatlemise missioonid, mida juhivad Euroopa Parlamendi liikmed, annavad samuti olulise panuse.

Meie ühise välis- ja julgeolekupoliitika lahutamatuks osaks oleva EJKP edust annab tunnistust asjaolu, et meie abi järele on üha suurem nõudlus. Meie Gruusia-missioon on näiteks sellest, mida on ühiselt tegutsedes ja vajaliku poliitilise tahte korral võimalik saavutada. Kuid mida keerulisemad on meie ees seisvad väljakutsed, seda paindlikum

tuleb meil olla. Me peame seadma endale võetud kohustused tähtsuse järjekorda, vastavalt vahenditele. Lahingugrupid ja tsiviilreageerimis-meeskonnad on parandanud meie võimet kiiresti reageerida.

Asjakohased ja tõhusad käsustruktuurid ning peakorterite võimekus on tähtsad. Tuleb tugevdada meie võimet ühendada tsiviil- ja sõjalisi ekspertteadmisi alates missiooni kontseptsiooni väljatöötamisest kuni selle planeerimise ja rakendamiseni. Selle EJKP aspekti arendamiseks loome asjakohased haldusstruktuurid, finantsmehhanismid ja süsteemid. Samuti saab parandada koolitust, tuginedes Euroopa Julgeoleku ja Kaitsekolledžile ning Erasmuse programmist inspireeritud noorte Euroopa ohvitseride vahetusprogrammile.

Me peab jätkama inimõiguste küsimuste süvalaiendamist kõikidesse selle valdkonna tegevustesse, sealhulgas EJKP missioonidesse, järgides inimkeskset lähenemisviisi, mis on kooskõlas inimeste julgeoleku kontseptsiooniga. EL on tunnistanud naiste rolli rahutagamises. Selles kontekstis on oluline naise, rahu ja julgeolekut käsitleva ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1325 ning lapsi ja relvakonflikte käsitleva resolutsiooni 1612 tõhus rakendamine.

Tsiviilmissioonide puhul peame suutma koondada koolitatud personali erisuguste oskuste ja ekspertteadmistega, lähetada nad lühikese etteteatamisaja järel kohapeale ja tagada nende kohaoleku missiooni piirkonnas pika aja jooksul. Meil on vaja riiklike kontingentide täielikku koostegutsemisvõimet. Selle toetuseks on liikmesriigid kohustunud koostama riiklikud strateegiad, et teha kättesaadavaks eksperdid, keda täiendavad teised missiooni toetuseks lähetatavad töötajad, sealhulgas eelarve ja hangete osas. Tuleks tõhustada varustuse kättesaadavaks tegemise ja hankimise viise, et võimaldada missioonide õigeaegset lähetamist.

Sõjaliste missioonide puhul tuleb meil jätkuvalt tugevdada võime-tele suunatud jõupingutusi ning parandada vastastikust koostööd ja kohustuste jagamise korda. Kogemused on osutanud vajadusele teha rohkem, eelkõige selliste võtmetähtsusega võimete osas nagu strateegiline õhutransport, helikopterid, kosmosevarad ja mereseire (nagu on üksikasjalikumalt sätestatud avalduses võimete tugevdamise kohta). Neid jõupingutusi tuleb toetada konkurentsil põhineva ja jõulise

Euroopa kaitsetööstusega koos suuremate investeeringutega teadus- ja arendustegevusse. Alates 2004. aastast on seda protsessi edukalt juhtinud Euroopa Kaitseagentuur ja ta peaks seda tööd jätkama.

B. Laiaulatuslikum tegevus meie naaberriikides

Euroopa naabuspoliitika on tugevdanud individuaalseid kahepoolseid suhteid ELiga. Selle protsessi raames tuleb nüüd arendada piirkondlikku integratsiooni.

2008. aasta juulis käivitatud Vahemere Liit on andnud uue poliitilise toetuse selles suunas liikumiseks meie lõunapoolsete partneritega, tuginedes laiaulatuslikule tegevuskavale, mis hõlmab muu hulgas mereohutust, energeetikat, vett ja rännet. Julgeolekuohtude, nagu terrorism, käsitlemisel on selles oluline osa.

Idapartnerlusega nähakse ette oluline muutus suhetes idanaabritega, sealhulgas süvendades märkimisväärselt poliitilisi, majandus- ja kaubandussuhteid. Eesmärk on tugevdada nende riikide jõukust ja stabiilsust ning seega ka ELi julgeolekut. Ettepanekud hõlmavad mitmeid erinevaid kahe- ja mitmepoolseid koostöövaldkondi, sealhulgas energiavarustuse kindlus ja inimeste liikuvus.

Meie naaberriikide püsiv stabiilsus eeldab, et EL koos ÜRO, OSCE, USA ja Venemaaga jätkavad selleks jõupingutuste tegemist. Meie suhted Venemaaga on Gruusia konflikti tagajärjel halvenenud. EL loodab, et Venemaa peab kinni oma lubadusest taastada vajalik usaldus. Meie partnerlus peaks põhinema ühiste väärtuste, eelkõige inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi põhimõtte austamisel, turumajanduse põhimõtete järgimisel ning ühistel huvidel ja eesmärkidel.

Peame tegema pidevaid jõupingutusi, et käsitleda konflikte Lõuna-Kaukasuses, Moldova Vabariigis ning konflikti Iisraeli ja araabia maade vahel. Siin, nagu ka mujal, on võtmeküsimuseks Ameerika Ühendriikide täielik kaasamine. Igal juhul eeldab püsiv lahendus kõikide piirkonna osalejate kaasamist. Sellised riigid nagu Türgi, Egiptus, Jordaania, Saudi Araabia ja Katar on mänginud selles piirkonnas üha tähtsamat rolli, mida ei saa aga öelda Iraani kohta. Eelkõige on võimalus teha koostööd Türgiga, sealhulgas Tsivilisatsioonide Liidu kaudu.

C. Partnerlus tõhusa mitmepoolsuse nimel

Euroopa julgeolekustrateegiaga kutsuti Euroopat üles panustama tõhusamasse mitmepoolsusel põhinevasse korda terves maailmas. Selle eesmärgi nimel oleme alates 2003. aastast tugevdanud oma partnerlusi. Euroopa peamine partner selles ja muudes valdkondades on USA. Koos töötades on EL ja USA osutunud tõeliseks jõuks maailma hüvangu nimel.

ÜRO on rahvusvahelise süsteemi tipus. Kõik, mis EL on teinud julgeoleku valdkonnas, on olnud seotud ÜRO eesmärkidega. EL teeb tihedat koostööd peamistes kriisipiirkondades, sealhulgas Kosovos, Afganistanis, Kongo Demokraatlikus Vabariigis, Sudaanis (Därfüris), Tšaadis ja Somaalias, ning on tugevdanud institutsioonilisi sidemeid kooskõlas ELi ja ÜRO 2007. aasta ühisdeklaratsiooniga. Me toetame kõiki 16 praegu toimuvat ÜRO rahutagamisoperatsiooni.

EL ja NATO on teinud head koostööd Balkanil ja Afganistanis, isegi kui ametlike suhete osas ei ole edusamme tehtud. Meil tuleb tugevdada seda strateegilist partnerlust, mis teenib meie ühiseid julgeolekuhuviseid, teha paremini operatiivkoostööd, austades samal ajal täielikult iga organisatsiooni sõltumatust otsuste tegemisel, ja jätkata tööd sõjaliste võimete arendamisel. Alates 2003. aastast oleme süvendanud oma suhteid OSCEga, eelkõige Gruusias ja Kosovos.

Oleme märkimisväärselt laiendanud oma suhteid Hiinaga. Sidemed Kanada ja Jaapaniga on tihedad ja pikaajalised. Venemaa on endiselt oluline partner globaalsetes küsimustes. Edasi saab arendada suhteid Indiaga. Suhtlemine teiste partneritega, sealhulgas Brasiilia ja Lõuna-Aafrika Vabariigiga ning Euroopas Norra ja Šveitsiga, on tihenunud silmnähtavalt alates 2003. aastast.

EL teeb tihedamat koostööd piirkondlike organisatsioonidega, eelkõige Aafrika Liiduga. Aafrika ja ELi ühisstrateegia kaudu aitame tugevdada Aafrika võimet kriisiohje valdkonnas, sealhulgas valmisolekuvägesid ja varajast hoiatamist. 2007. aastal vastuvõetud strateegia kaudu oleme süvendanud oma sidemeid meie Kesk-Aasia partneritega, olles tugevdanud poliitilist dialoogi ning jätkates tööd selliste küsimustega nagu vesi, energeetika, õigusriigi põhimõte ja julgeolek. Lisaks sellele on

EL arendanud dialoogi ASEANiga, näiteks Myanmaris puudutavates piirkondlikes küsimustes, Lõuna-Aasia Piirkondliku Koostöö Assotsiatsiooniga (SAARC) ja Ladina-Ameerikas. Meie kogemus võimaldab ELil täita konkreetset rolli piirkondliku integratsiooni edendamisel. Peaksime toetama neid, kes püüavad meie tegevust eeskujuks võtta, võttes arvesse nende konkreetset olukorda.

Teise maailmasõja lõpus loodud rahvusvaheline süsteem seisab silmitsi mitmelt poolt tuleva survega. Uuesti on võetud teemaks esindatus rahvusvahelistes institutsioonides. Tuleb parandada legitiimsust ja tulemuslikkust ning muuta otsuste tegemine mitmepoolsetel foorumitel tõhusamaks. See tähendab suuremal määral koos otsustamist ja teiste osalemise suurendamist selles protsessis. Seistes silmitsi ühiste probleemidega, tuleb neile leida ka ühised lahendused.

Põhiprioriteedid on kliimamuutus ja Doha läbirääkimistevooru lõpetamine Maailma Kaubandusorganisatsioonis. EL juhib läbirääkimisi uue rahvusvahelise kokkuleppe sõlmimiseks kliimamuutuse küsimuses

„EU NAVFOR Somalia – operatsiooni Atalanta“ eesmärk on kaitsta laevu piraatluse ja relvastatud röövimiste eest.

ja peab kasutama kõiki oma vahendeid, et saavutada 2009. aastal Kopenhaagenis ambitsioonikas tulemus. Peaksime jätkama 2005. aastal alanud ÜRO süsteemi reformi ning säilitama ÜRO Julgeolekunoõukogu olulise rolli ning tema esmavastutuse rahvusvahelise rahu ja julgeoleku tagamise eest. Rahvusvahelise Kriminaalkohtu tõhusus peab suurenema koos ELi laiemate jõupingutustega rahvusvahelise õigusemõistmise ja inimõiguste austamise tugevdamiseks. Me peame kohandama Rahvusvahelist Valuutafondi ja teisi finantsinstitutsioone, et need vastaksid tegelikele oludele. G8 tuleks ümber kujundada. Samuti peame jätkama ühiseid jõupingutusi aastatuhande arengueesmärkide saavutamiseks.

Need on piiriülesed küsimused, millel on puutepunkt nii sise- kui välispoliitikaga. Tõepoolest, need küsimused on tõendiks sellest, et 21. sajandil, nagu ei kunagi varem, tähendab suveräänsus vastutust. Austades peamisi inimõigusi, peaks EL edendama 2005. aastal ÜRO maailma tippkohtumisel saavutatud kokkulepet, mille kohaselt on meil ühine vastutus kaitsta inimesi genotsiidi, sõjakuritegude, etnilise puhastuse ja inimsusevastaste kuritegude eest.

Väga oluline on säilitada üldsuse toetus meie üleilmsetele kohustusetele. Tänapäeva demokraatlikes ühiskondades, kus poliitika kujundamisel on tähtis roll meedial ja avalikul arvamusel, on rahva toetus väga oluline selleks, et jätkata oma kohustuste täitmist mujal maailmas. Me lähetaime politsei- ja kohtusüsteemi eksperte ja sõdureid ebastabiilsetesse piirkondadesse kogu maailmas. Valitsustel, parlamentidel ja ELi institutsioonidel lasub vastutus teavitada, kuidas see aitab kaasa julgeolekule kodus.

Viis aastat tagasi esitati Euroopa Julgeolekustrateegias visioon, kuidas EL saab tegutseda õiglasema, ohutuma ja üksmeelsema maailma nimel. Oleme käinud pika tee selles suunas. Kuid maailm meie ümber on kiires muutumises koos uute ohtude ja jõukeskuste vahetusega. Ehita maks turvalist Euroopa paremas maailmas, peame tegema rohkem sündmuste kujundamiseks. Ja me peame seda tegema kohe.

TURVALINE EUROOPA PAREMAS MAAILMAS

Euroopa julgeolekustrateegia Brüssel, 12. detsember 2003

Sissejuhatus

Euroopa pole kunagi varem olnud nii jõukas, turvaline ja vaba. 20. sajandi alguse vägivallele on järgnenud Euroopa ajaloos pretseeditud rahu ja stabiilsuse periood.

Euroopa Liidu loomisel on selles arengus olnud keskne roll. See on muutnud meie riikide vahelisi suhteid ning meie kodanike elu. Euroopa riigid on pühendunud vaidluste rahulikule lahendamisele ning koostööle ühiste institutsioonide kaudu. Selle aja jooksul on õigusriigi põhimõtte ja demokraatia järkjärguline levik viinud autoritaarsete režiimide muutumiseni turvalisteks, stabiilseteks ja dünaamilisteks demokraatiateks. Üksteisele järgnevad laienemised muudavad reaalsuseks visiooni ühendatud ja rahumeelsest maailmajaost.

Ameerika Ühendriigid on täitnud äärmiselt olulist rolli Euroopa integratsioonis ja Euroopa turvalisuse tagamisel, eelkõige NATO kaudu. Külma sõja lõpp jättis Ameerika Ühendriigid sõjanduse valdkonnas valitsevasse seisundisse. Siiski ei ole ükski riik võimeline üksinda lahendada tänapäeva keerulisi probleeme.

Euroopa ees seisavad ikka veel julgeolekuga seotud ohud ja väljakutsed. Konflikti puhkemine Balkani riikides tuletas meelde, et sõda ei ole meie maailmajaost veel kadunud. Viimasel kümnendil ei ole ükski maailma piirkond jäänud sõjalisest konfliktist puutumata. Suurem osa neist konfliktidest leidis aset pigem riikidesiseselt kui riikide vahel ning ohvriteks on enamasti olnud tsiviilisikud.

Euroopa Liit, millel on 27 liikmesriiki ja üle 490 miljoni elaniku, mis toodab veerandi kogu maailma rahvamajanduse kogutoodangust (RKT) ning mille kasutada on lai valik vahendeid, on vaieldamatult ülemaailmselt arvestatav tegutseja. Viimasel kümnendil on Euroopa väed lähetatud nii kaugetesse riikidesse nagu Afganistan, Ida-Timor ja Kongo Demokraatlik Vabariik. Euroopa huvid kasvavad lähenedes ja ELi vastastikuse solidaarsuse tugevnemine teevad meid üha usaldusväärsemaks ja tõhusamaks tegutsejaks. Euroopa peaks olema valmis osalema vastutuse jagamisel ülemaailmse julgeoleku eest ning parema maailma ülesehitamisel.

*ELi vaatlejad
vestlevad riigisisestelt
ümberasustatud
isikutega
kogunemiskeskuses
Grusias.*

I. Julgeolekukeskkond: ülemaailmsed väljakutsed ja peamised ohud

Ülemaailmsed väljakutsed

Külma sõja järgsele maailmale on omased järjest avanevad piirid ning sellises keskkonnas on julgeoleku sise- ja välisaspektid omavahel lahutamatu seotud. Kauba- ja investeringute vood, tehnoloogia arenemine ja demokraatia levik on toonud vabaduse ja heaolu paljudele inimestele. Teised on üleilmastumist pidanud aga frustratsiooni ja ebaõigluse põhjuseks. Sellised arengud on suurendanud ka mitteriiklike rühmituste rolli rahvusvahelistes suhetes. Samuti on need suurendanud Euroopa sõltuvust transpordi, energeetika, teabe ja muude valdkondade omavahel ühendatud infrastruktuurist ning sellega suurendanud Euroopa haavatavust.

Alates 1990. aastast on sõdades surma saanud peaaegu 4 miljonit inimest, nendest 90% tsiviilisikud. Üle 18 miljoni inimese kogu maailmas on konflikti tagajärjel olnud sunnitud kodust lahkuma.

Vaesus ja haigused põhjustavad suures osas arengumaades tohutut kannatust ning pakilisi julgeolekuprobleeme. Peaaegu 3 miljardit inimest ehk pool maailma elanikkonnast elatub vähemast kui 2 eurost päevas. 45 miljonit inimest sureb igal aastal nälga ja alatoitumise tõttu. AIDSist on saanud üks kõige laastavam pandeemia inimkonna ajaloos ning see soodustab ühiskondade lagunemist. Uued haigused võivad levida kiiresti ja muutuda ülemaailmseks ohuks. Sahara-tagune Aafrika on praegu vaesem kui 10 aastat tagasi. Paljudel juhtudel on majanduslik ebaõnnestumine seotud poliitiliste probleemide ja vägivaldsete konfliktidega.

Julgeolek on arengu eeldus. Konfliktid mitte ainult ei purusta infrastruktuuri ja sealhulgas sotsiaalset infrastruktuuri, vaid soodustavad samuti kuritegevust, takistavad investeringuid ja muudavad tavapärase majandustegevuse võimatuks. Mitmed riigid ja piirkonnad on konfliktide, ebakindluse ja vaesuse nõiaringis.

Järgmistel kümnenditel globaalse soojenemise tõttu süvenev konkurents loodusressursside ja eriti vee pärast tekitab tõenäoliselt rohkem rahulolematusi ja rännet mitmes piirkonnas.

Energiasõltuvus on Euroopale eriti murettekitav. Euroopa on maailma suurim nafta ja gaasi importija. Import moodustab praegu energiatarbimisest ligikaudu 50%. See osakaal suureneb 2030. aastal kuni 70%ni. Energiainport pärineb peamiselt Pärsia lahe piirkonnast, Venemaalt ja Põhja-Aafrikast.

Peamised ohud

Laiaulatuslik agressioon mõne liikmesriigi vastu on praegu ebatõenäoline. Selle asemel seisab Euroopa silmitsi uute ohtudega, mis on palju mitmekesisemad, nähtamatamad ja äraarvamatumad.

Terrorism. Terrorism seab ohtu inimeste elud, põhjustab suuri kulusid, püüab kahjustada meie ühiskondade avatust ja sallivust ning kujutab endast kasvavat strateegilist ohtu kogu Euroopale. Terroristlikud liikumised on üha paremini varustatud, ühendatud elektroonilistesse võrkudesse ning valmis kasutama piiramatut vägivalda massiliste inimohvrite põhjustamiseks.

Kõige viimane terrorismilaine on oma ulatuselt ülemaailmne ning seotud vägivaldse religioosse äärmuslusega. Sellel on keerulised põhjused. Nende seas on moderniseerimisega seotud pinged, kultuurilised, sotsiaalsed ja poliitilised kriisid ning võõrastes ühiskondades elavate noorte võõrandumine. See nähtus on samuti osa meie enda ühiskonnast.

Euroopa on sellisele terrorismile nii sihtmärgiks kui ka baasiks: Euroopa riigid on sihtmärkideks ning neid on rünnatud. Al Qaeda üksuste logis-

tikabaase on avastatud Ühendkuningriigis, Itaalias, Saksamaal, Hispaanias ja Belgias. Euroopa kooskõlastatud tegevus on hädavajalik.

Massihävitusrelvade levik on kõige suurem potentsiaalne oht meie julgeolekule. Rahvusvahelised lepingud ja ekspordikontrolli korraldus on aeglustanud massihävitusrelvade ja kandevahendite levikut. Kuid praegu oleme siiski siirdumas uude ja ohtlikusse perioodi, mil suureneb massihävitusrelvadega seotud võidurelvastumise võimalus, eelkõige Lähis-Idas. Bioloogiateaduste arenemine võib suurendada bioloogiliste relvade tõhusust tulevatel aastatel, tõsiseks võimaluseks on ka rünnakud keemiliste ja radioloogiliste materjalidega. Raketitehnoloogia levik lisab omal poolt ebastabiilsust ning võib asetada Euroopa suuremasse ohtu.

Kõige kohutavama stsenaariumi puhul saavad terrorirühmitused oma valdusesse massihävitusrelvad. Sellisel juhul oleks väike rühm võimeline tekitama kahju sellises ulatuses, mis varem oli võimalik ainult riikide ja armeede puhul.

Piirkondlikud konfliktid. Näiteks Kashmiri, Ida-Aafrika järvede piirkonna ja Korea poolsaarega seotud probleemid mõjutavad Euroopa huve otseselt ja kaudselt, samuti nagu Euroopale lähedased konfliktid, eelkõige Lähis-Idas. Piirkondlikku stabiilsust ähvardavad ka vägivaldsed ja külmutatud konfliktid meie piiridel. Need hävitavad inimelusid ning sotsiaalset ja füüsilist infrastruktuuri ning ähvardavad vähemusi, põhivabadusi ja inimõigusi. Konflikt võib viia ekstremismini, terrorismini ja riikide kokkuvarisemiseni ning pakub võimalusi organiseeritud kuritegevuseks. Piirkondlik ebakindlus võib lisada nõudlust massihävitusrelvade järele. Kõige praktilisem viis sageli raskesti määratletavate uute ohtude käsitlemiseks on mõnikord püüda lahendada piirkondliku konfliktiga seotud varasemad probleemid.

Läbikukkunud riigid. Halb valitsemistava, s.t korruptsioon, võimu kuritarvitamine, nõrgad institutsioonid ja vastutuse puudumine ning tsiviilkonfliktid lagundavad riiki seestpoolt. Mõningal juhul on see viinud riigi institutsioonide kokkuvarisemiseni. Kõige tuntumateks hiljutisteks näideteks on Somaalia, Libeeria ning Talibani kontrolli all olev Afganistan. Riigi kokkuvarisemist võib seostada selliste ilmsete

ohtudega nagu organiseeritud kuritegevus või terrorism. Läbikukkunud riigid on ärevusttekitav nähtus, mis õõnestab ülemaailmset valitsemist ning lisab piirkondlikku ebastabiilsust.

Organiseeritud kuritegevus. Euroopa on organiseeritud kuritegevuse peamine sihtmärk. Sellel meie turvalisust ähvardaval siseohul on oluline väline mõõde: piiriülene uimasti-, naiste-, relvakaubandus ja ebaseaduslike rändajate üle piiri toimetamine moodustavad suure osa kuritegelike rühmituste tegevusest. Sellel tegevusel võib olla sidemeid terrorismiga.

Selline kuritegevus on sageli seotud nõrkade või läbikukkunud riikidega. Uimastiärist saadud tulu on hoogustanud riigistruktuuride nõrgenemist mitmes uimasteid tootvas riigis. Vääriskivide, puidu ja väikerelvadega kauplemisest saadud tulu toidab konflikte maailma teistes osades. Kõik sellised tegevused õõnestavad õigusriigi põhimõtet ja sotsiaalset korda. Ekstreemsetel juhtudel võib organiseeritud kuritegevus hakata riigis domineerima. 90% Euroopas kasutatavast heroiinist on pärit Afganistanis kasvatatud moonidest ning uimastiärist saadud tuludega peetakse seal üleval eravägesid. Enamus neist uimastitest toimetatakse laiali Balkani kuritegelike võrgustike kaudu, kes on samuti vahendanud ligi 200 000 maailma 700 000st seksikaubanduse naisohvrilt. Organiseeritud kuritegevuse uus mõõde, millele tuleb rohkem tähelepanu pöörata, on merepiraatluse kasv.

Kui kõik need eri elemendid – maksimaalsele vägivalle suunatud terrorism, massihävitusrelvade kättesaadavus, organiseeritud kuritegevus, riigiaparaatide nõrgenemine ja eravalduses väed – on ühendatud, võime me silmitsi seista tõesti väga radikaalse ohuga.

II. Strateegilised eesmärgid

Me elame maailmas, mis pakub meile nii paremaid võimalusi kui ka suuremaid ohte kui need, mida seni oleme kogenud. Tulevik sõltub osaliselt meie tegevusest. Me peame mõtlema maailma mastaabis ja tegutsema kohalikul tasandil. ELil on kolm järgmist strateegilist eesmärki, millega kaitsta oma julgeolekut ja edendada oma väärtusi:

Võitlemine ohtude vastu

Euroopa Liit on aktiivselt tõrjunud peamisi ohte.

- ✦ EL reageeris 11. septembri rünnakutele meetmetega, mis hõlmasid Euroopa vahistamismääruse vastuvõtmist, meetmeid terrorismi rahastamise vastu võitlemiseks ning USAga vastastikuse õigusabi lepingu sõlmimist. EL jätkab koostöö edendamist selles valdkonnas ning oma kaitse parandamist.
- ✦ EL on massihävitusrelvade leviku vastaseid poliitikaid ellu viinud juba mitmeid aastaid. Liit on äsja kokku leppinud täiendavas tegevuskavas, millega nähakse ette meetmed Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri tugevdamiseks, ekspordikontrolli karmistamiseks ning ebaseaduslike saadetiste ja hangete vältimiseks. EL on pühendunud sellele, et saavutada ülemaailmne ühinemine mitmepoolsete lepingurežiimidega ning samuti lepingute ja nende kontrollisätete tugevdamine.
- ✦ Euroopa Liit ja liikmesriigid on aidanud lahendada piirkondlike konflikte ja läbikukkunud riikides korda taastada, sealhulgas Balkani piirkonnas, Afganistanis ja Kongo Demokraatlikus Vabariigis. Üheks kõige tõhusamaks organiseeritud kurite-

gevuse vastu võitlemise viisiks Euroopa Liidus on Balkani piirkonnas hea valitsemistava taastamine, demokraatia edendamine ja ametivõimude aitamine võitlemisel organiseeritud kuritegevuse vastu.

Üleilmastumise ajastul võivad kauged ohud olla sama murettekitavad kui lähedased ohud. Euroopale valmistavad muret nii tuumaalane tegevus Põhja-Koreas, tuumaohud Lõuna-Aasias kui ka massihävitusrelvade levik Lähis-Idas.

Terroristid ja kurjategijad on praegu võimelised tegutsema kogu maailma ulatuses, nende tegevus Kesk- või Kagu-Aasias võib ohustada Euroopa riike ja kodanikke. Vahepeal suureneb ülemaailmsete kommunikatsioonivahendite kaudu Euroopas teadlikkus piirkondlikest konfliktidest või humanitaartragöödiatest kogu maailmas.

Meie traditsiooniline enesekaitse käsitlus enne külma sõda ja selle ajal põhines sissetungi ohul. Uute ohtude puhul on esimene kaitseliin sageli piiri taga. Uued ohud on dünaamilised. Massihävitusrelvade leviku oht kasvab ajaga; kui terrorismivõrgustike küsimust ei käsitleta, muutuvad need üha ohtlikemaks. Tähelepanuta jätmise korral riikide läbikukkumine ja organiseeritud kuritegevus levivad, nagu oleme juba näinud Lääne-Aafrika näitel. See tähendab, et me peaksime olema valmis tegutsema enne kriisi teket. Konfliktide ja ohu ärahoidmine ei saa kunagi alata liiga vara.

Vastupidiselt külmale sõjale kui suurele ja nähtavale ohule ei ole ükski uus oht puhtalt sõjalist laadi ning nende ohtude vastu ei saa võidelda ainult sõjalisi vahendeid kasutades. Nende kõikide puhul läheb vaja erinevaid vahendeid. Massihävitusrelvade levikut võib takistada ekspordikontrolliga ning selle vastu saab võidelda poliitilist, majanduslikku ja muud survet kasutades, tegeledes samal ajal nende poliitiliste põhjustega. Terrorismi vastu võitlemiseks võib vaja minna jälitustegevuse, politsei, õiguslike, sõjaliste ja muude vahendite ühendamist. Läbikukkunud riikides võib sõjalisi vahendeid vaja minna korra taastamiseks ning humanitaarvahendeid kohese kriisi lahendamiseks. Piirkondlikele konfliktidele on vaja poliitilisi lahendusi, kuid

konfliktijärgses etapis võivad vajalikuks osutuda sõjalised vahendid ja tõhus korrakaitse. Majanduslikud vahendid annavad panuse ülesehitustöödesse ning tsiviilkriisiohje aitab taastada tsiviilvalitsust. Euroopa Liit on selliste mitmetahulistele olukordadele reageerimiseks eriti hästi varustatud.

Turvalisuse tugevdamine meie naabruses

Isegi üleilmastumise ajastul on geograafia endiselt oluline. Euroopa Liidu huvides on hea valitsemistava meiega piirnevates riikides. Vägivaldses konfliktis osalevad naabrid, nõrgad riigid, kus lokkab organiseeritud kuritegevus, halvasti toimivad ühiskonnad või plahvatuslik elanikkonna kasv Euroopa piiridel kujutavad Euroopa jaoks probleeme.

Ühinevate riikide integreerimine suurendab meie turvalisust, kuid samas toob rahutud piirkonnad ELile lähemale. Meie ülesanne on edendada Euroopa Liidust ida suunas ja Vahemere rannikul võõndit hea valitsemistavaga riikidest, kellega meil saaks olla tihedad ja koostööle rajanevad suhted.

Balkani piirkond on parim näide selle olulisusest. Tänu ühistele jõupingutustele USA, Venemaa, NATO ja teiste rahvusvaheliste partneritega ei ähvarda kõnealuse piirkonna stabiilsust enam tõsise konflikti puhkemine. Meie välispoliitika usaldusväärsus sõltub meie saavutuste kindlustamisest kõnealuses piirkonnas. Väljavaade saada Euroopa Liidu liikmeks on nii strateegiliseks eesmärgiks kui ka reformide läbiviimise stiimuliks.

Meie huvides on vältida seda, et laienemine tooks kaasa uued eraldusjooned Euroopas. Me peame laiendama majandus- ja poliitilise koostöö hüvesid idanaabritele, tegeledes samal ajal sealsete poliitiliste probleemidega. Me peaksime nüüd rohkem ja aktiivsemalt tundma huvi probleemide vastu Lõuna-Kaukaasias, millest saab teatud ajal samuti meie naaberpiirkond.

Araabia ja Iisraeli konflikti lahendamine on Euroopa jaoks strateegiline prioriteet. Ilma selleta on teiste Lähis-Ida probleemide lahendamine vähetõenäoline. Euroopa Liit peab jätkuvalt selle küsimusega tegelema ning olema valmis eraldama ressursse probleemi käsitlemiseks kuni selle lahendamiseni. Kahe riigi kooseksisteerimisel põhinev lahendus, mida Euroopa on juba kaua toetanud, on nüüd laialdaselt heaks kiidetud. Selle elluviimiseks peavad Euroopa Liit, Ameerika Ühendriigid, Ühinenud Rahvaste Organisatsioon, Venemaa ning piirkonna riigid, eelkõige Iisrael ja Palestiina ise, tegema ühiseid jõupingutusi ja koostööd.

Vahemere piirkonnas üldiselt jätkuvad tõsised probleemid seoses majandusseisaku, sotsiaalsete rahutuste ja lahendamata konfliktidega. Euroopa Liidu huvides on jätkata ühist tegutsemist Vahemere partneritega, tehes Barcelona protsessi raames tõhusamat majanduslikku, julgeoleku- ja kultuurikoostööd. Samuti tuleks kaaluda laiemat koostööd Araabia riikidega.

Tõhusal mitmepoolsusel põhinev rahvusvaheline kord

Maailmas, mida iseloomustavad ülemaailmsed ohud, ülemaailmsed turud ja ülemaailmne meedia, sõltuvad meie julgeolek ja jõukus üha rohkem tõhusast mitmepoolsest süsteemist. Meie eesmärk on tugevama rahvusvahelise üldsuse, hästitoimivate rahvusvaheliste institutsioonide ja reeglitepõhise rahvusvahelise korra arendamine.

Me oleme pühendunud rahvusvahelise õiguse toetamisele ja arendamisele. Rahvusvaheliste suhete põhiraamistikuks on Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirj. Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Julgeolekunõukogu kannab põhivastutust rahvusvahelise rahu ja julgeoleku säilitamise eest. Euroopa jaoks on esmatähtis ÜRO tugevdamine, andes talle piisavad vahendid oma kohustuste täitmiseks ja tõhusaks tegutsemiseks.

Me tahame, et rahvusvahelised organisatsioonid, režiimid ja lepingud oleksid tõhusad rahvusvahelise rahu ja julgeolekut ähvardavate ohtude vastu, ning seega peame me olema valmis tegutsema, kui nende eeskirju rikutakse.

Rahvusvahelise süsteemi kesksed institutsioonid, nagu Maailma Kaubandusorganisatsioon (WTO), ja rahvusvahelised finantsinstitutsioonid on oma liikmeskonda suurendanud. Hiina on WTOga ühinenud ja Venemaa peab ühinemisläbirääkimisi. Meie eesmärk peaks olema laiendada selliste organisatsioonide liikmeskonda ning samas säilitada nende kõrged standardid.

Rahvusvahelise süsteemi üks põhielement on Atlandi-ülesed suhted, seda mitte ainult meie kahepoolsetes huvides, vaid kogu rahvusvahelise üldsuse tugevdamiseks. Selle suhte oluline väljendus on NATO.

Piirkondlikud organisatsioonid tugevdavad ka ülemaailmset valitsemist. Euroopa Liidu jaoks omavad erilist tähtsust OSCE ja Euroopa Nõukogu tugevus ja tõhusus. Teised piirkondlikud organisatsioonid, nagu ASEN, Mercosur ja Aafrika Liit, annavad olulise panuse paremini toimiva maailma rajamisse.

Eeskirjadel põhineva rahvusvahelise korra tingimus on, et õigus areneb vastuseks sellistele arengutele nagu massihävitusrelvade levik, terrorism ja globaalne soojenemine. Me oleme huvitatud olemasolevate institutsioonide (nagu Maailma Kaubandusorganisatsioon) edasisest arendamisest ning uute institutsioonide (nagu Rahvusvaheline Kriminaalkohus) toetamisest. Meie enda kogemused Euroopas näitavad, et julgeolekut saab suurendada usaldust suurendavate meetmete ja relvakontrolli abil. Selliste vahenditega saab ka oluliselt suurendada julgeolekut ja stabiilsust meie naaberriikides ja kaugemal.

Rahvusvahelise ühiskonna kvaliteet sõltub selle aluseks olevate valituste kvaliteedist. Meie julgeoleku primaks kaitseks on maailm, mis koosneb hästijuhitud demokraatlikest riikidest. Hea valitsemistava levitamine, sotsiaalsete ja poliitiliste reformide toetamine, korrupsiooni ja võimu kuritarvitamise vastu võitlemine, õigusriigi kehtestamine ja inimõiguste kaitsmine on parimad moodused rahvusvahelise korra tugevdamiseks.

Kaubandus- ja arengupoliitikad võivad olla tõhusad vahendid reformide edendamiseks. Euroopa Liit kui maailma kõige suurem ametliku abi andja ja kõige suurem kaubandusüksus on koos liikmesriikidega heal positsioonil nimetatud eesmärkide poole püüdlisel.

Abiprogrammide, tingimuste seadmise ja suunatud kaubandusmeetmete abil paremale valitsemisele kaasaaitamine on jätkuvalt oluline osa meie poliitikast, mida me peaksime veelgi tugevdama. Maailm, milles tagatakse õiglus ja pakutakse võimalusi kõigile, on Euroopa Liidu ja selle kodanike jaoks palju turvalisem.

Mitmed riigid on asetanud ennast väljapoole rahvusvahelist üldsust. Mõned soovivad olla isoleeritud, mõned rikuvad järjepidevalt rahvusvahelisi norme. On soovitatav, et sellised riigid ühineks taas rahvusvahelise üldsusega, ning EL peaks olema valmis neile abi osutama. Riigid, kes ei soovi seda teha, peaksid aru saama, et selle eest tuleb maksta, sealhulgas suhetes Euroopa Liiduga.

ELi kõrge esindaja Javier Solana, USA riigisekretär Hillary Rodham Clinton, Tšehhi Vabariigi välisminister Karel Schwarzenberg ja komisjoni välissuhete volinik Benita Ferrero-Waldner pressikonverentsil pärast Tšehhi Vabariigi eesistumisperiodil toimunud ELi-USA ministritaseme kohtumist.

III. Mõju Euroopa poliitikale

Euroopa Liit on teinud sidusa välispoliitika ja tõhusa kriisiohje väljakujundamisel edusamme. Meil on olemas vahendid, mida saab tõhusalt kasutada, nagu seda on tõestatud Balkani piirkonnas ja mujal. Kuid võimetekohase panuse andmiseks peame olema aktiivsemad, ühtsemad ja võimekamad. Me peame teistega koostööd tegema.

Euroopa Liit peab olema oma strateegiliste eesmärkide poole püüdlemisel **aktiivsem**. See puudutab kõiki meie kasutuses olevaid kriisiohje ja konfliktide ennetamise vahendeid, sealhulgas poliitilist, diplomaatilist, sõjalist, tsiviil- ning kaubandus- ja arengukoostööalast tegevust. Uute dunaamiliste ohtude käsitlemiseks on vaja aktiivseid poliitikaid. Me peame välja kujundama strateegilise kultuuri, mis toetab varajast, kiiret ja vajaduse korral jõulist sekkumist.

25 liikmesriigiga liiduna, mis kulutab kaitsele üle 160 miljardi euro, peaksime olema võimelised üheaegselt läbi viima mitut operatsiooni. Võiksime lisada konkreetset väärtust sellega, kui töötame välja nii sõjalisi kui tsiviilvõimeid kasutavad operatsioonid.

EL peaks toetama Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni tegevust rahvusvahelist rahu ja julgeolekut ähvardavatele ohtudele vastamisel. EL on võtnud kohustuse tugevdada oma koostööd ÜROga, et aidata konfliktist väljuvaid riike, ning tõhustada oma toetust ÜROle lühiajalist kriisiohjamist nõudvates olukordades.

Me peame olema võimelised tegutsema enne, kui meid ümbritsevate riikide olukord halveneb, kohe, kui tuvastatakse märke massihävitussrelvade levikust, ja enne, kui tekivad humanitaarhädalukorrad. Ennetava tegevusega saab vältida tõsisemaid probleeme tulevikus. Suuremat vastutust võtval ja aktiivsemal Euroopa Liidul on ka suurem poliitiline kaal.

Võimekam. Võimekam Euroopa on saavutatav, kuigi meie täieliku potentsiaali realiseerimine võtab aega. Käimasolevad meetmed, eelkõige kaitseagentuuri rajamine, juhivad meid õiges suunas.

Kaitsevaldkonda on vaja suunata rohkem ressursse ja neid tuleb tulemuslikumalt kasutada, et muuta meie väed paindlikumaks ja liikuvaks ning võimaldada neil reageerida uutele ohtudele.

Koondatud ja jagatud vahendite süstemaatiline kasutamine vähendab dubleerimist, üldkulusid ja keskpikas ajavahemikus suurendab võimeid.

Peaaegu iga suurema sekkumise korral on sõjalisele tõhususele järgnenud tsiviilkaos. Me vajame suuremat võimsust, et võtta kriisi ja kriisijärgses olukorras kasutusele kõik vajalikud tsiviilressursid.

Suurem diplomaatiline suutlikkus: me vajame süsteemi, milles liikmesriikide ressursid on ühendatud ELi institutsioonide ressursidega. Kaugemal aset leidvate ja meile võõraste probleemide lahendamiseks on vaja paremat arusaamist ja suhtlemist.

Ühised ohtude hinnangud on parimaks aluseks ühismeetmetele. Selleks on vaja parandada liikmesriikide ja partnerite vahelist luureandmete vahetamist.

Suutlikkuse suurendamisel eri valdkondades tuleks võtta arvesse missioonide laiemat ringi. Nende hulka võivad kuuluda ühised desarmeerimisoperatsioonid, kolmandate riikide toetamine võitluses terrorismiga ja julgeolekusektori reform. Viimatinimetatu oleks osa laiemast institutsioonide väljaarendamisest.

ELi ja NATO vahelised alalised kokkulepped, eelkõige Berlin Plus, tõhustavad ELi operatiivvõimeid ning loovad kahe organisatsiooni vahelise kriisiohje alase strateegilise partnerlusraamistiku. See kajastab meie ühist kindlameelsust tulla toime uuel sajandil eesseisvate väljakutsetega.

Ühtlasem. Ühise välis- ja julgeolekupoliitika ning Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika sõnumiks on, et ühiselt tegutsedes oleme tugevamad. Viimaste aastate jooksul oleme loonud mitmeid eri vahendeid, millest igaühel on oma struktuur ja eesmärk.

Nüüd on väljakutseks koguda kokku erinevad vahendid ja võimed: Euroopa abiprogrammid ja Euroopa Arengufond, liikmesriikide sõjalised ja tsiviilvõimed ning muud vahendid. Need kõik võivad mõjutada meie ja kolmandate riikide julgeolekut. Julgeolek on arengu esimene eeltingimus.

Diplomaatilised jõupingutused ning arengu-, kaubandus- ja keskkonnapoliitika peaksid järgima sama joont. Ühtsele tegevusele ei ole kriisiolukorras asendust.

Välistegevuse ning justiits- ja siseküsimuste poliitika vaheline parem koordineerimine on äärmiselt oluline nii võitluses terrorismi kui ka organiseeritud kuritegevuse vastu.

Suuremat sidusust on vaja nii ELi vahendite osas kui ka üksikute liikmesriikide välistegevuse osas.

Sidusaid poliitikaid on vaja ka piirkondlikult, eelkõige konfliktide lahendamisel. Probleeme lahendatakse harva ühe riigi poolt või ilma piirkondliku toetuseta, nagu kogemused Balkani piirkonnas ja Lääne-Aafrikas mitmel viisil tõestavad.

Koostöö partneritega. On väga vähe, kui üldse, selliseid probleeme, mida Euroopa Liit saab lahendada üksi. Eespool kirjeldatud ohud on ühised ohud, mida me jagame kõigi oma lähedaste partneritega. Rahvusvaheline koostöö on möödapääsmatu. Me peame üritama oma eesmärgi saavutada nii rahvusvahelistes organisatsioonides tehtava mitmepoolse koostöö kui ka partnerluse kaudu kesksete osalejatega.

Atlandi-üleised suhted on asendamatud. Koostöös suudavad Euroopa Liit ja Ameerika Ühendriigid moodustada maailma hüvanguks tegutseva võimsa jõu. Meie eesmärk peaks olema tõhus ja tasakaalustatud partnerlus USAga. See on veel üks põhjus ELi võimete edasiarendamiseks ja sidususe suurendamiseks.

Me peaksime jätkama tööd lähedaste suhete loomiseks Venemaaga, kes on meie julgeoleku ja heaolu oluline mõjutaja. Ühiste väärtuste austamine soodustab edasiliikumist strateegilise partnerluse suunas.

Meie ajalugu, geograafia ja kultuurilised sidemed ühendavad meid kõikide maailma piirkondadega: meie naabritega Lähis-Idas ning meie partneritega Aafrikas, Ladina-Ameerikas ja Aasias. Need suhted on oluline väärtus, millele toetuda. Eelkõige peaksime töötama välja strateegilise partnerluse Jaapani, Hiina, Kanada ja Indiaga ning samuti kõikide selliste riikidega, kes jagavad meie eesmärgi ja väärtusi ning on valmis nende toetuseks tegutsema.

Järeldused

Kaasaegses maailmas on nii uusi ohte kui ka uusi võimalusi. Euroopa Liidul on potentsiaal aidata suuresti kaasa nii ohtude vastu võitlemisele kui ka võimaluste realiseerimisele. Aktiivsel ja võimekal Euroopa Liidul oleks ülemaailmne mõju. Sellega panustaks liit tõhusasse mitme-poolsesse süsteemi, mis viiks õiglasema, turvalisema ja ühendatuma maailmani.

Euroopa Liidu Nõukogu

EUROOPA JULGEOLEKUSTRATEEGIA. TURVALINE EUROOPA PAREMAS MAAILMAS

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus

2009 – 43 lk – 14,8 × 21,0 cm

ISBN 978-92-824-2419-3

doi: 10.2860/13237

QC-78-09-568-ET-C

Euroopa Liidu väljaannete tellimine

Tasulised väljaanded:

- EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>);
- raamatukauplustes, esitades pealkirja, väljaandja ja/või ISBNi numbrile;
- võtke otse ühendust meie müügiesindajatega;
- kontaktandmed leiate veebilehelt <http://bookshop.europa.eu> või saatke faks numbrile +352 2929-42758.

Free publications:

- EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>);
- Euroopa Komisjoni esindustes ja delegatsioonides;
- kontaktandmed leiate veebilehelt <http://ec.europa.eu> või saatke faks numbrile +352 2929-42758.

Euroopa Liidu Nõukogu
www.consilium.europa.eu

Väljaannete talitus

ISBN 978-92-824-2419-3

9 789282 424193